

KULTTUURI-, LIIKUNTA- JA NUORISOALOJEN KOLMAS SEKTORI HYVINVOINTIPALVELUIDEN TARJOAJANA

TL 1: työorganisaatioiden, työssäolevan työvoiman ja yritysten kehittäminen sekä yrittäjyyden lisääminen

Kehittämisohjelmasta vastaava asiantuntija:

Ylitarkastaja Henna Antila, Puh. (09) 160 77032, henna.antila@minedu.fi

Kehittämisohjelman tiimi:

Kulttuuriasiainneuvos Katri Santtila KUPO/TY, Puh. (09) 160 77487

Kulttuurisihteeri Satu Heikkinen, KUPO/LY, Puh. (09) 160 77603

Pääsihteeri Sandra Bergqvist, KUPO/NY, Puh. (09) 160 77356

Rahoittava viranomais Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, yhteyshenkilö ylitarkastaja Marika Lindroth, Puh. 040 707 3003, marika.lindroth@ely-keskus.fi

KEHITTÄMISOHJELMAN PERUSTELUT, SISÄLTÖ JA LISÄARVO

Yhteiskuntapoliittinen perustelu, haasteet ja tavoitteet

Terve ja toimintakykyinen väestö on hyvinvointiyhteiskunnan perustekijöitä. Samoin toimivat julkiset palvelut ovat alueiden kilpailukykyä ja työvoiman saannin ja pysyvyyden kannalta oleellinen tekijä. Palvelujen, myös hyvinvointipalvelujen, merkitys taloudellisen kasvun moottorina ja työpaikkojen tarjoajana on tulevaisuudessa Suomen kaltaisissa kehittyneissä talouksissa keskeinen.

Samaan aikaan Suomen julkinen sektori on suurten muutosten edessä yhtäältä valtionhallinnon tuottavuusohjelman ja toisaalta käynnissä olevan kunta- ja palvelurakennemuutoksen vuoksi. Palvelurakennemuutos voi merkitä suuria muutoksia erityisesti kunnallishallinnon työpaikkoihin ja sitä kautta hyvinvointipalveluiden tuottamiseen. Uhkana oleva työvoimapula hyvinvointipalveluiden osalta ja toisaalta kuntien heikkenevä verotulorahoitus pakottaa kunnat ja muut julkiset organisaatiot keskittymään olennaisiin tehtäviin ja ydinosaamiseen.

Perusvastuu väestön palveluista ml. hyvinvointipalveluista on kunnilla. Pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmassa todetaan, että palvelujen turvaaminen edellyttää vahvaa taloudellista perustaa sekä uusia palvelujen järjestämis- ja tuottamistapoja. Hallituksen tavoitteena on edistää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin kumppanuutta palvelutuotannossa mm. kannustamalla tilaaja-tuottajamallien käyttöönottoon tai tukemalla yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajien mahdollisuuksia tuottaa iltapäivätoimintaa. Hallitusohjelmassa myös todetaan, että palvelusetelijärjestelmää ja kotitalousvähennyksen käyttöalaa laajennetaan toimivien palvelumarkkinoiden synnyn edistämiseksi.

Kunnat hoitavat hyvinvointipalvelutehtävänsä eri tavoin, esimerkiksi tuottamalla palvelut itse tai avustamalla yhdistyksiä, jotka järjestävät osallistumis- ja harrastusmahdollisuuksia jäsenilleen. Tulevaisuudessa hyvinvointipalveluja tarvitaan entistä laajemmille väestöryhmille. Palvelutarjonnassa korostuu erityisesti sekä fyysisen että psyykkisen

hyvinvoinnin näkökulma. Liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotalouden kolmas sektori voi tulevaisuudessa olla entistä enemmän toteuttamassa väestön hyvinvointipalveluja omilla osaamisalueillaan. Osan väestön tarvitsemista palveluista kolmas sektori voi toteuttaa yhteistyössä kuntien kanssa, jotka kunta- ja palvelurakennemuutoksen yhteydessä tarvitsevat uudenlaisia palvelujen järjestämiskonsepteja väestön palvelutarpeiden tyydyttämiseksi. Esimerkkejä tällaisista hyvinvointipalveluista ovat koko väestön ja erityisesti ikääntyneen väestön sekä lasten ja nuorten kulttuuri-, liikunta- ja muut harrastuspalvelut, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta tai sukupolvien yli ulottuva palvelutoiminta, jolle on kysyntää perheiden yhteisyyden edistämiseksi.

Varsinaisen palvelutoiminnan ohella muu kolmas sektori voi edistää aktiivista kansalaisuutta ja yhteisöllisyyttä tarjoamalla mahdollisuuksia yhdistystoimintaan osallistumiseen. Kansalaistoiminnalla on myös arvo jo sinänsä ja huomattava yhteiskunnallinen merkitys. Järjestötoiminnan tuoma yhteisöllisyys tukee kansalaisten kiinnittymistä yhteiskuntaan.

Työikäisten työhyvinvointiin liittyvän palvelutarjonnan osalta toimitaan julkisen sektorin lisäksi yhteistyössä yritysten kanssa. Esimerkkinä tarvittavista palveluista voidaan mainita yritysten palveluksessa olevien henkilöiden työhyvinvointipalvelut. Terve ja toimintakykyinen henkilöstö on yksi toimivan työyhteisön perusedellytys. Nykyinen fyysisesti passivoiva elämäntyyli ja mm. ylipaino-ongelmat tai 2 tyypin diabetes yhdistyneenä ikääntymisen tuomiin terveys- ja toimintakykyhaittoihin heikentävät yleisesti työvoiman rekrytointipohjaa ja heijastuvat työyhteisökohtaisesti yhteisön toimintakykyä ja jatkuvuutta heikentävänä tekijänä. Myös monet muut rakenteelliset tekijät kuten lisääntyneet kiire- ja jaksamisongelmat tai työuupumus ovat paitsi terveysuhka niin myös kansantalouden kannalta merkittävä haitta.

Mielen ja kehon hyvinvointiin vaikuttavilla tekijöillä on vaikutus myös luovaan toimintaan ja ongelmanratkaisukykyyn ja tätä kautta uusien innovaatioiden syntyyn. Haasteena on kilpailukykyyn turvaaminen. Liikunnan tai taiteen merkitys terveyden ylläpitäjänä, sairauksien ennaltaehkäisijänä mutta myös toimintakyvyn ja osaamisen kehittäjänä on osoitettu lukuisin tutkimuksin. Työyhteisöt ovatkin omaksuneet esimerkiksi työpaikkaliikunnan tai muun kulttuuritoiminnan osaksi työhyvinvoinnin edistämistä. Suurimmassa osassa yrityksiä esimerkiksi liikuntaa tuetaan taloudellisesti Tyky- tai Tyhy - tavoittein. Kuitenkin työpaikkaliikunta tai taide on mahdollista ja perusteltua nähdä laajemmin osana yrityksen osaamispääoman kehittämistä. Tuoreessa väitöskirjatasoisessa tutkimuksessa (Ossi Aura: Worksite Fitness Policy in an Intellectual Capital Framework) osoitetaan esimerkiksi työpaikkaliikunnalla olevan positiivinen yhteys yrityksen ilmapiiriin, esimiesten ja alaisten suhteeseen ja ihmisten motivaatioon. Liikuntaa ehdotetaankin yhdeksi keinoksi aineettoman pääoman ja osaamispääoman kehittämisessä.

Työorganisaatioiden kehittämistarpeet ovat kiistattomia ja työvoima tarvitsee tehostettuja työkykyä ylläpitäviä toimenpiteitä. Tavoitteena on kehittää sellaisia työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja, joilla tuetaan työvoiman työssä jaksamista, -viihtymistä ja -pysymistä. Tällä myös helpotetaan työvoimapulaa. Lisäksi tavoitteena on kehittää sellaisia menettely- ja toimintatapoja, joilla voidaan tukea työssä olevan työvoiman ja työorganisaatioiden kykyä tukea osaamista ja luovuutta uusien innovaatioiden synnyttäjänä. Näin edistetään pitkällä tähtäimellä yhteiskunnan kilpailukykyä.

Haasteet taloudelliselle kasvulle, tulevat organisaatiouudistukset ja muuttuva työnjako julkissektorin, yksityisen sektorin ja kolmannen sektorin kesken palvelutuotannossa merkitsee suuria haasteita (esim. tuottaja- tilaaja mallin käyttöönotto) yhtäältä kuntien henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja muutoksiin sopeutumiseen ja toisaalta kolmannen sektorin toimijoiden palveluista vastaavan henkilöstön osaamiseen ja ammattitaidon kehittämiseksi. Tavoitteena on kehittää kolmannen sektorin toimijoiden toimintaa siten, että ne entistä paremmin kykenevät tuottamaan ja tuotteistamaan hyvinvointipalveluita. Tukemalla pitkäjänteistä, luotettavaa ja ammattimaista toimintaa ja kumppanuusyhteistyötä julkisen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa turvataan perustuslain edellyttämä kansalaisten tasavertainen kohtelu hyvinvointipalveluiden osalta maan eri osissa.

Kuvaus toiminnan sisällöstä

Jo nyt kunnat "ostavat" osan tarjoamistaan hyvinvointipalveluista kolmannen sektorin toimijoilta esimerkiksi myöntämällä toimintaan avustuksia. Tällä hetkellä näiden toimijoiden toiminta perustuu vielä suurelta osin vapaaehtoisten toimijoiden työpanokseen. Esimerkiksi 98 % urheiluseuroista toimii vapaaehtoistoimijoiden varassa ja niiden toimintaan osallistuu vapaaehtoisina noin 532 000 suomalaista, näistä noin 54 000 ohjaajina ja valmentajina. Jotta kolmas sektori voisi vastata tulevaisuuden haasteisiin ja tarjota laadukkaita hyvinvointipalveluja entistä laajemmille väestöryhmille ja eri toimijoille, tarvitaan niiden palvelukseen lisää ammattitaitoisia ja päätoimisia henkilöitä. Päätoimisia henkilöitä tarvitaan sekä johto- ja hallintotehtäviin suunnittelemaan ja johtamaan palvelutarjontaa ja tuotekehitystä että erilaisiin käytännön ohjaus- ja palvelutehtäviin esimerkiksi terveyttä edistävässä liikunnassa tai nuorisotyössä. Palvelutarjonnassa voidaan myös yhdistää vapaaehtoistoimijoiden ja päätoimisen henkilöstön työpanos. Tällä tavalla voidaan edistää työllisyyttä ja myös kustannustaso palveluiden tuottamisessa voi muodostua kohtuulliseksi. Toimijoina ovat työyhteisöt, yrittäjäjärjestöt, hyvinvointipalveluita tuottava kolmas sektori, työmarkkinajärjestöt.

Tavoitteen saavuttamiseksi:

- kehitetään kolmannen sektorin toimijoiden rakenteita laadukkaiden palveluiden tuottamisessa mm. selvittämällä sopivia malleja järjestää tarvittava henkilökunta.
- kehitetään palvelutoimintaan osallistuvien osaamista mm. järjestämällä toimijoille koulutusta. Tämä koskee sekä vapaaehtoistoimijoita että päätoimisia henkilöitä. Johto- ja hallintotehtävissä toimivilta vaaditaan mm. liiketoiminta- ja yrittäjyysosaamista. Ohjaus- ja palvelutehtävissä toimivilla tulee olla oman palvelualansa ohjausosaamista ja kykyä ottaa huomioon eri väestöryhmien tarpeet.
- kehitetään menetelmiä mm. kumppanuusyhteistyötä julkisen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa järjestää hyvinvointipalveluita.
- selvitetään em. toiminnan vaikutuksia kolmannen sektorin toimijoiden asemaan yleishyödyllisinä yhdistyksinä. On selvitettävä, mikä on yleishyödyllistä järjestö- ja palvelutoimintaa ja mikä on elinkeinotoimintaa. Elinkeinotoiminta on verotettavaa toimintaa. Palvelutoiminnan avulla kolmannen sektorin toimijat voivat kuitenkin saada varoja varsinaisen toimintansa kehittämiseen.
- kehitetään työorganisaatioiden ja hyvinvointipalveluita tuottavien toimijoiden kanssa yhteistyössä toimintatapoja, jotka tukevat työssä olevan työvoiman työhvyvinvointia ja -viihtyvyyttä sekä jaksamista työelämässä. Tavoitteena on kehittää toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä, joissa mm. liikunnan ja taiteen mahdollisuudet

on integroitu osaksi työyhteisöjen johtamis- ja henkilöstökulttuuria sekä työhyvinvointiohjelmiä. Panostetaan luovuuden hyödyntämiseen työelämässä kiinnittämällä huomiota ihmisen toiminnan fyysisiin, psyykkisiin, kognitiivisiin ja kulttuurisiin reunaehtoihin ja kehitetään järjestelmiä, jotka tukevat luovemman työympäristön ja työvälineiden kehittämistä. Kehitetään työorganisaatioiden ilmapiiriä ja käytäntöjä mm. luovuuden johtamista; luovien yksilöiden rekrytointia ja heidän kykyjensä käytön mahdollistamista ja luovuuden esiin tulemiselle suosiollisia työtapoja. Tuetaan luovien ryhmien ja innovatiivisten kehittäjäverkostojen ja -käytäntöjen syntyä. Osatavoitteena on myös kehittää kolmannen sektorin piirissä osaamista toimia yhteistyössä työyhteisön tukena sen tavoitteet, edellytykset ja reunaehdot huomioonottaen. Tässä yhteydessä tulisi myös kehittää liikunnan ja fyysisen kunnon seurantajärjestelmiä. Myös tarvittavan tiedotus- ja viestintämateriaalin sekä koulutusjärjestelmien kehittäminen on keskeistä.

Mihin kansallisesti hyväksytyyn ohjelmaan/kehittämisstrategiaan kehittämisohjelma perustuu?

Valtioneuvoston periaatepäätös terveyttä edistävästä liikunnasta, Valtioneuvoston periaatepäätös taide- ja taiteilijapolitiikasta, Nuorisolaki (72/2006), valtioneuvoston periaatepäätös kansalaistoiminnan toimintaedellytysten turvaamisesta, työyhteisöliikuntaa edistävät ohjelmat.

Päävastuulliset organisaatiot

Opetusministeriö toimii päävastuullisena organisaationa. Lisäksi hankkeessa tulisi olla ohjausryhmätyöskentelyssä mukana STM ja TM. STM:n hankkeella (Hyvä Homma-Terveenä ja osaavana työssä) ja TM:n hankkeella (Kolmannen sektorin tukeminen työllistymisvalmiuksien edistämiseksi) on yhtymäkohtia tähän hankkeeseen, jolloin tiedonvälityksen kannalta on tärkeää yhteistyö.

Valtakunnallisen teeman koordinaatiomekanismit ja yhteys aluekehitykseen

Valtakunnallinen asiantuntijaohjaus tapahtuu opetusministeriön asettaman ohjausryhmän avulla. Lääninhallitus vastaa hankkeeseen liittyvästä koko maata koskevasta rahoituspäätöksenteosta, maksatuksesta, hankkeistamiseen ja hankehallinnointiin liittyvästä neuvonnasta. Yhteys aluekehitykseen tapahtuu alueellisen mm. lääninhallitusyhteistyön kautta.

Lisäarvo kansalliseen toimintaan: miksi tehdään EU-rahoituksella ja mitä tullaan rahoittamaan kansallisesti? (EU rahoituksen ja kansallisen rahoituksen rajapinta)

ESR-rahoituksen lisäarvo tulee toiminnan kehittämispanostuksesta, joka koostuu työntekijöiden, työnantajien ja yhteistyötahojen toiminnan kehittämisestä. Kansallinen rahoitus kattaa toimijoiden vakinaisen toiminnan kustannukset ja ESR-rahoitus kohdentuu uuden ja vakinaisen toiminnan kehittämiseen.

Menettely- ja toimintatapojen sekä järjestelmien kehittämiseen liittyy EAKR -rahoilla tapahtuva infrastruktuurin tukeminen.

Suhde Lissabonin strategian mukaisiin tavoitteisiin

Tukee Lissabonin strategian suuntaviivoja 2,3,8 ja 15 ikääntymiseen varautuminen, hyvinvointipalvelujen turvaaminen ja julkisen talouden tuottavuus, yrittäjyyskulttuurin parempi tukeminen, innovaatioiden edistäminen ja resurssien tehokas kohdentaminen työllisyyttä edistävästi. Ottaa lisäksi huomioon maininnan kansalaisyhteiskunnan, kolmannen sektorin ja avoimen kansalaiskeskustelun roolin.

Yhteiset ohjaavat periaatteet

Hankkeella tuetaan tasa-arvon valtavirtaistamista. On tärkeää, että kolmannen sektorin ja kansalaisjärjestöjen palveluosaamista kehitetään siten, että ohjaus ja palvelutehtävissä olevilla on oman palvelualueensa ohjausosaamista ja kykyä ottaa huomioon eri väestöryhmien tarpeet. Palveluita suunniteltaessa tulee olla lähtökohtana sukupuolten tasa-arvo.

Hanke synnyttää uusia sosiaalisia innovaatioita, kun kolmannen sektorin toimijoiden osaaminen palveluiden järjestämisessä kasvaa. Tavoitteena on kehittää organisaatioiden toimintaa, jotta syntyy uutta osaamista, uusia tuotteita, palveluita ja malleja hyvinvointipalveluiden järjestämiseksi. Erityistä on, että hankkeessa etsitään uusia malleja tuottaa hyvinvointipalveluita työelämän ja kulttuurin toimijoiden yhteisverkostossa. Valtakunnallisen hankkeen avulla yksittäiset pienet toimijat saavat tukea kehittymiselleen liittyytä palvelun tarjonta sitten hyvinvointipalveluiden järjestämiseen yleisesti yhteistyössä kuntien kanssa (ml. erityisryhmät, monikulttuurisuus) tai elinkeinoelämälle tarjottaviin työhyvinvointipalveluihin tai uudenlaisten työmuotojen soveltamiseen.

Hankkeessa toteutuu myös kumppanuusperiaate. Siinä yhdistyy kolmannen sektorin toimijoiden eri alojen asiantuntemus ja ammattitaito. Palveluiden tuottaminen kumppanuusperiaattella mm. kuntien kanssa yhdistää voimavarat ja luo uusia tapoja tuottaa hyvinvointipalveluita tarkoituksenmukaisemmin. Hanke myös edistää, levittää ja valtavirtaistaa tehokkaasti uusia löydettyjä toimintamalleja. Koska kolmannen sektorin toimijat ovat pieniä, mutta niissä on erityisosaamista, jota tarvitaan hyvinvointipalveluiden tuottamiseen ja kehittämiseen. Tämän vuoksi näiden toimijoiden mukana olo palveluiden kehittämisessä ja tarjonnassa tulisi varmistaa.

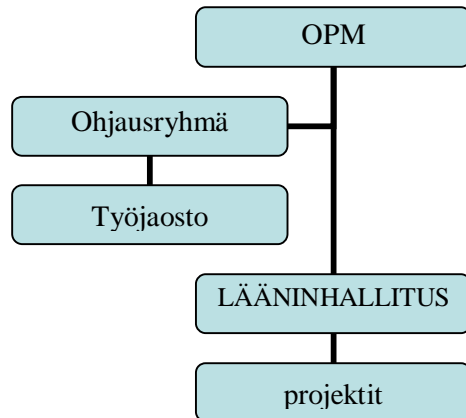
Hanke tukee erityisesti kestävä kehityksen sosiaalista ulottuvuutta. Se tähtää osallisuuden edistämiseen ja tasapainon löytämiseen yhteiskunnan ja yksilön vastuun välillä hyvinvointipalveluiden tuottamisessa. Hankkeessa etistään myös uusia tapoja turvata ihmisten terveydellistä (psykykinen/fyysinen) toimintakykyä.

Hankkeessa kehitetään kolmannen sektorin toimijoiden osaamista palveluiden kehittämisessä siten, että ne osaavat ottaa huomioon erilaisten väestöryhmien tarpeet. Tämän avulla kehitetään monikulttuurista osaamista tavoitteena kyetä tarjoamaan mm. työperusteisen maahanmuuton edellyttämiä hyvinvointipalveluita eri puolilla maaatmme.

TOIMEENPANOSUUNNITELMA

Kehittämishojelman hallinto ja toteutus

Kehittämishojelman organisaatio rakentuu kahdesta osasta. Päävastuullinen organisaatio on opetusministeriö, joka vastaa hankkeen valtakunnallisesta toteutuksesta. Tässä työssä ministeriöllä on apunaan ohjausryhmä. Ohjausryhmä voi tarvittaessa nimetä asioiden valmistelua varten työjaoston. Opetusministeriön apuna hankkeen käytännön toteutuksessa on lääninhallitus. Hankkeen organisaatiomalli on esitetty alla olevassa kaaviossa.

Opetusministeriö ohjaa hanketta asettamalla ohjausryhmän. Sen tehtävänä on varmistaa asiantuntijuus hankkeessa ja että hanke tukee kansallisia politiikoita. Lisäksi tehtävänä on huolehtia siitä, että vältetään päällekkäistä työtä eri hallinnonalojen kehittämishankkeiden välillä. Ohjausryhmässä tulisi olla edustus STM:stä ja TM:stä, työmarkkinajärjestöistä, Suomen Kuntaliitosta sekä keskeisistä liikunta-, nuoriso- ja kulttuurialan toimijoista.

Tarvittaessa ohjausryhmä nimeää avukseen työjaoston, joka valmistelelee hankkeen toteuttamiseen liittyviä asioita ohjausryhmän linjausten mukaisesti.

Ministeriö valitsee yhden lääninhallituksen, joka vastaa hankkeeseen liittyvästä koko maata koskevasta rahoituspäätöksenteosta, maksatuksesta, valvonnasta sekä hankkeistamiseen ja hankkeiden toteuttamiseen liittyvästä neuvonnasta. Lääninhallituksen kautta hankkeeseen välittyy myös alueellinen asiantuntemus.

Kehittämishojelmaan liittyy kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalojen projekteja, joiden rahoituksesta päättää lääninhallitus yleisen haun kautta. Näiden tehtävänä on toimia kehittämiseen liittyvinä pilottiprojekteina. Lisäksi ohjelmassa tehdään kohdennettu hankehaku sellaisen projektin osalta, joka toimii ns. kokoavana projektina. Sen tehtävänä on toimia yhdistävänä tekijänä eri pilottiprojektien välillä ja järjestää mm. hankkeeseen liittyvää yhteistä yleistä tiedotusta ja koulutusta.

Toiminnan vaiheet ja aikataulu

Kehittämishojelma käynnistyy syksyllä 2007 ohjausryhmän ja hankehallinnosta vastaavan lääninhallituksen valinnalla. Koordinoiva hanke ja ensimmäiset pilottiprojektit käynnistyvät vuoden 2008 alkupuolella. Kehittämishojelma kestää vuoden 2013 loppuun.

Konkreettiset tulokset ja indikaattorit

Hankkeen tuloksena toimijoiden osaamisen taso ja valmiudet tuottaa palveluita paranee. Kuntien ja yritysten kanssa tehtävä yhteistyö tuottaa kumppanuuksia ja yhteistyöverkostoja joita voidaan hyödyntää tulevaisuudessa. Samalla tuotetaan uusia toimintamalleja ja sosiaalisia innovaatioita järjestää palveluiden tuotantoa. Hanke lisää hyvinvointipalveluita eri väestöryhmille ja vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa.

Konkreettisia tuloksia ovat

- kumppanuuksien ja yhteistyöverkostojen määrä
- sosiaalisten innovaatioiden määrä
- uusien työpaikkojen määrä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisalojen palveluiden tuottamisessa
- koulutettujen toimijoiden määrä

Kustannusarvio ja rahoitus

Kustannusarvio koko kehittämisohjelmalle on yhteensä 9 794 100 euroa. Kustannusarvio sisältää ainoastaan valtion kansallisen rahan ja EU -tuen. Kuntien osuus tulee kustannusarvion päälle ja kohdentuu erityisesti varsinaisen toiminnan osalta pilottiprojekteihin.

Hallintokuluja muodostuu ohjausryhmästä, työjaostosta sekä lääninhallitusten tekemästä työstä (tekninen tuki, ei kuluja projektille).

Varsinainen toiminta sisältää:

*koulutukset

kehitetään palvelutoimintaan osallistuvien osaamista(mm. liiketoiminta- ja yrittäjyysosaamista, tuotteistamista, palveluosaamista)

*selvitykset

selvitetään palvelutuotannon määrän vaikutusta yhdistysten asemaan yleishyödyllisinä toimijoina

*pilottiprojektit

kehitetään malleja järjestää tarvittava henkilökunta palveluiden tuottamisen

- kehitetään menetelmiä ja malleja kumppanuusyhteistyöhön kuntien kanssa järjestää palveluita
- kehitetään malleja, jotka tukevat yritysten henkilöstön työhyvinvointia ja -viihtyvyyttä sekä jaksamista työelämässä, kehitetään työorganisaatioiden ilmapiiriä ja käytäntöjä luovuuden edistämiseksi
- yleinen hankkeeseen liittyvä tiedotus ja koordinointi

Määrärahojen tarkempi käyttö kohdentuu sen jälkeen, kun koulutussuunnitelma on tehty, selvitysten teko kilpailutettu ja hankkeet valittu. Tämä tapahtuu vuotuisen kohdentamisen yhteydessä.